

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка
Національної академії педагогічних наук України

Модельна навчальна програма

ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ

для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку
помірного та важкого ступеня

Автори:

Чеботарьова О.В.,
Обозна Є.О.,
Надєєва Н.Г.,
Тороп К. С.

Київ – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предметно-практичне навчання постає одним із важливих академічних предметів, що готує учнів з порушеннями інтелектуального розвитку до самостійного життя та оволодіння доступними трудовими вміннями та навичками.

Предметно-практична діяльність є першим етапом системи трудового навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступеня, де вони опановують основи трудової культури.

Предметно-практичне навчання тісно пов'язане з іншими навчальними предметами та сприяє використанню соціально значущих знань та вмінь у різних життєвих ситуаціях.

Програма спрямована на формування основ загальнотрудової діяльності, елементарних предметно-практичних знань, загальнотрудових умінь та навичок в учнів, котрі мають значні порушення інтелектуального розвитку. Досягнення мети освітньої діяльності стосовно включення до соціального довілля передбачає вирішення практичних освітніх, корекційних, виховних завдань.

Опанування предметно-практичною діяльністю сприяє загальному розвитку учнів, корекції особливостей пізнавальної діяльності, збагаченню досягнутих практичних умінь та навичок. У дітей зазначеної категорії особливості предметно-практичної діяльності обумовлені значними порушеннями інтелекту, пізнавальної діяльності, мовлення, порушеннями сенсомоторної сфери та аналізаторних систем.

Зміст та структура програми складено з урахуванням особливостей психофізичного розвитку школярів, а також їхніх освітніх потреб та можливостей засвоєння знань. Отже, програмовий зміст структуровано за такими **змістовими лініями**:

- *«Основи побуту»*,

- *«Світ технологій»*,
- **«Світ ремесел та декоративно-ужиткового мистецтва»**
- *«Основи конструювання»*.

Змістова лінія **«Основи побуту»** має на меті формувати в учнів практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші предметно-практичні дії (організація робочого місця, упорядкування особистих речей (шкільного приладдя), складання шкільного приладдя та особистих речей на зазначені для них місця; формування навичок культури поведінки в школі, класі.

Змістова лінія **«Світ технологій»** спрямована на формування у школярів здатності планувати власну діяльність у процесі вивчення різних видів матеріалів та опанування предметно-практичними діями та операціями у процесі виконання робіт з пластичними, природними, текстильними матеріалами, папером, конструктором, роботи з рослинами. В учнів удосконалюють вміння розпізнавати конструкційні матеріали, добирати їх для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності (алгоритму) виконання предметно-практичних дій у процесі виготовлення.

Змістова лінія **«Світ ремесел та декоративно-ужиткового мистецтва»** має на меті формування в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком та допомогою педагога, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія **«Основи конструювання»** спрямована на подальший розвиток творчої діяльності у процесі конструювання під час роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора сприятиме розвитку просторових уявлень, мислення учнів через зіставлення малюнків, наочних зразків, за якими діти

складатимуть конструкції. Учні вчаться конструювати з різних видів конструкторів за зразком та інструкцією на основі використання дидактичних ігор та вправ.

На уроках предметно-практичного навчання відбувається формування і розвиток предметно-практичної компетентності учнів, вирішуються предметно-практичні та побутові задачі, виконуються доступні види діяльності, пов'язані з найпоширенішими галузями народного господарства.

Загальноосвітні завдання для досягнення зазначеної мети передбачають ознайомлення школярів з основами трудового процесу; формування техніко-технологічних знань, умінь та навичок; розвиток пізнавальних здібностей, набуття досвіду предметно-практичної діяльності, алгоритмів і способів предметно-практичних дій ручними техніками; виховання в учнів ціннісного ставлення до себе як суб'єкта предметно-перетворювальної діяльності, шанобливого ставлення до людей праці та їх професії, трудових традицій українського народу та інших народів світу.

Корекційно-розвивальні завдання спрямовуються на забезпечення: пізнавального розвитку (формування явлень про предмети побуту, послідовність та поетапне виготовлення виробу з опорою на зразок та предметно-інструкційну карту; розв'язування в процесі практичної діяльності пізнавальних задач в наочно-дійовому та наочно-образному плані; формування умінь виконувати завдання на основі словесної інструкції з опорою на наочність, дотримання етапів діяльності (аналіз, планування та організація виготовлення виробу, самоконтроль); *мовленнєвого розвитку* (на основі використання назв та дій з предметами у процесі розвитку зв'язного мовлення); *сенсомоторного розвитку* (формування умінь визначати форму, розмір, колір, розташування деталей предметів та їх властивостей, предметів на основі зорової, тактильної, слухової чутливості; розвиток дрібної моторики; навичок вправно володіти інструментами під час виконання практичних завдань); *особистісного розвитку* (формування позитивного ставлення до праці, готовності доводити виконання предметно-практичного завдання до завершення; усвідомленої навчально-практичної діяльності, цілеспрямованості, організованості, охайності та інших важливих для праці якостей особистості).

Програма передбачає розвиток в учнів елементарних уявлень про предмети побуту, доступні види трудової діяльності, виконання найпростіших предметно-практичних дій та операцій; вирішення завдань соціально-побутового характеру, а також формування доступних видів обробки матеріалів, навичок конструювання.

Концентричний розподіл навчального матеріалу у програмі дозволяє забезпечити більш глибоке та міцне засвоєння знань у кожному наступному класі порівняно з попереднім, а також створює умови для реалізації дидактичних принципів компетентнісно-орієнтованого навчання, науковості, доступності, послідовності, систематичності, корекційної спрямованості, безперервного повторення навчального матеріалу.

Програма не містить розподілу навчальних годин за темами. У межах річної кількості годин учитель самостійно визначає час для роботи над кожною темою програми, не порушуючи пропонованого змісту навчального предмета.

Модельну навчальну програму з навчального предмета «Предметно-практичне навчання» складено з урахуванням Концепції Нової української школи¹, Державного стандарту початкової освіти², Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1-4 класів з інтелектуальними порушеннями³, (технологічна галузь – автор Чеботарьова О.В., 2018-2020 рр.⁴), сучасних досягнень спеціальної педагогіки та психології щодо пізнавальних можливостей дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»

² Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (Офіційний вісник України, 2018 р., № 19, ст. 637)

³ Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами» (в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 917 від 16.08.2018)

⁴ Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 № 121 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 4 класу з порушеннями інтелектуального розвитку»

Предметно-практичне навчання

1 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
Змістова лінія «Основи побуту»			
Організація робочого місця Упорядкування особистих речей (шкільного приладдя). Культура поведінки в школі <i>Трудові операції:</i> • Ознайомлення з приміщенням школи, облаштуванням класної кімнати та робочого місця; • Організація та підготування до навчального процесу робочого місця; • Складання шкільного приладдя та особистих речей на зазначені для них місця;	Індивідуальна діяльність в поєднанні з груповою (пояснення, бесіда з використанням наочного матеріалу, засобів АДК, показ, демонстрація та практичне відпрацювання способів поведінки та соціальної взаємодії). Індивідуальна робота на рівні спільних дій із педагогом, за наслідуванням, за зразком.	Учень / учениця: • <i>орієнтується</i> в приміщенні школи з допомогою вчителя; • <i>має елементарне уявлення</i> про місце розташування свого класу та приміщень закладу; • <i>знає та займає своє робоче місце</i> за інструкцією вчителя; • <i>складає особисті речі</i> та шкільне приладдя на зазначені для них місця з допомогою вчителя; • <i>має елементарне уявлення</i> про правила поведінки в приміщенні закладу, під час уроку.	Формування уявлень про школу, клас, навчальне приладдя, робоче місце, культуру поведінки у школі. Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета. Розвиток здатності до сприймання та розуміння зверненого мовлення. Формування навичок предметно-орієнтованої діяльності в процесі виконання практичних дій з предметами.

Змістова лінія «Світ технологій»

Робота з пластиліном <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Правила організації робочого місця на уроці. • Загальні правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках предметно-практичного навчання. • Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. • Властивості пластиліну: пластилін твердий– м’який; пластичний - можна розминати руками, розкочувати, відщипувати, вдавлювати, відрізати, витягувати, з’єднувати один з одним. • Кольори пластиліну. • Техніка користування пластиліном, глиною, тістом. <u>Трудові операції:</u> розминання пластиліну, розкочування на підкладній дошці, між долонями. <u>Орієнтовні об’єкти виготовлення.</u> Палички однакові та різні за величиною, розкладання паличок однакової величини; викладання драбинки, контурів стільця, стола,	Демонстрація та практичне відпрацювання навичок безпечної поведінки на уроці. Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК, показ, та демонстрація практичних дій користування пластичними матеріалами. Перегляд та обговорення тематичного відео, сюжетних малюнків дитячих виробів з пластиліну. Виконання практичних завдань та вправ з використанням	Учень / учениця: • <i>Має елементарні уявлення про властивості пластиліну:</i> • <i>має уявлення про використання глини та пластиліну, солоного тіста;</i> • <i>має елементарне уявлення про види робіт, інструменти, матеріали на уроках предметно-практичного навчання;</i> • <i>має елементарні уявлення про дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках предметно-практичного навчання.</i> • <i>Розрізняє на дотик: твердий - м’який, теплий - холодний;</i> • <i>має уявлення про необхідність підготовки пластиліну (солоного тіста) до роботи;</i> • <i>має уявлення про призначення засобів праці (стеки, підкладної дошки), називає (показує) їх за пред’явленням;</i> • <i>намагається розрізняти, називати, показувати кольори пластиліну з допомогою вчителя;</i> • <i>розминає пластилін, розкачує на підкладній дошці за допомогою</i>	Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета – виявлення властивостей матеріалу: дотику, стискання, надавлювання. Формування уявлень про пластилін. Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання практичних дій з пластиліном. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами практичних дій з предметами. Формування мотивації до предметно-практичної діяльності. Розвиток просторових уявлень. Виховання дисциплінованості, охайності,

будинка.	пластиліну. Індивідуальна робота на рівні спільних дій із педагогом, за наслідуванням, за зразком.	вчителя, за наслідуванням дій учителя; • <i>називає (показує)</i> виготовлені предмети за запитаннями; • <i>намагається розкласти</i> палички за показом, <i>викладає</i> контури предметів разом з учителем.	організованості.
Робота з природними матеріалами <u>Техніко-технологічні відомості</u> Природні матеріали: листя, квіти, плоди дерев – каштани, горіхи, жолуді, шишки, шкаралупа горіха, мушлі. Властивості природних матеріалів. Способи викладання та розташування листя та іншого природного матеріалу на аркуші паперу. Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги. <u>Трудові операції</u> • Збирання природного матеріалу. • Накладання засушеного листя, насіння, квітів на аркуш паперу. • Вироблення композиції з природних матеріалів способом накладання на аркуш паперу за	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням навчальних посібників, засобів АДК. Екскурсія по території шкільного подвір'я з метою збору природного матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео, сюжетних малюнків дитячих виробів з природного матеріалу.	Учень / учениця: • <i>має елементарне уявлення</i> про природні матеріали; • <i>за зразком та покроковою інструкцією вчителя вибирає</i> природний матеріал за видами, формою, розміром, кольором та розташує на аркуші паперу; • <i>за допомогою та інструкцією вчителя показує та називає конкретні</i> природні матеріали; • <i>співвідносить та накладає на папір</i> засушене листя та інший природний матеріал за допомогою вчителя (за наслідуванням); • <i>намагається дотримуватися правил</i> безпечної праці під контролем вчителя; • <i>збирає, розкладає</i> природні матеріали за видом, формою, розміром за допомогою та вказівкою	Формування уявлень про різні види та властивості природних матеріалів. Розвиток просторових уявлень у процесі сортування та викладання природних матеріалів на аркуші паперу. Розвиток тактильного сприймання на основі формування дій обстеження природного матеріалу. Розвиток здатності до

шаблоном.	Виконання практичних завдань та вправ з використанням природного матеріалу. Індивідуальна робота на рівні спільних дій із педагогом, за наслідуванням, за зразком.	вчителя. • намагається <i>викладати</i> елементарні композиції з природного матеріалу спільно з педагогом або за наслідуванням дій;	сприймання та розуміння зверненого мовлення. Формування активного та пасивного словника, збагачення словникового запасу.
Робота з папером <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Різновиди паперу: картон, папір; • Властивості паперу (можна зім'яти, скласти, розрівняти, розірвати та ін.). • Кольори паперу (червоний, зелений, чорний, білий, жовтий, синій та ін.). • Використання паперу у побуті (газети, книжки, зошити, серветки). <u>Трудові операції.</u> • Зминання та розрівнювання аркуша паперу; • розривання на шматки, • відривання смужок від аркуша	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, сюжетних малюнків дитячих виробів з паперу. Виконання практичних завдань та вправ з використанням	Учень / учениця: • має елементарне уявлення про властивості паперу; • розрізняє, показує різновиди паперу (картон, папір); • визначає з допомогою кольори за назвою: «Покажи синій папір»; • намагається <i>повторити</i> дії за вчителем; • за допомогою вчителя <i>зминає</i> та розрівнює аркуш паперу; • за допомогою вчителя <i>зминає</i> кулі з аркуша паперу, <i>розрізняє</i> їх за розміром (великі – маленькі) та кольором; • <i>відриває</i> смужки від аркуша паперу, запропонованого	Розвиток сприймання на основі вивчення властивостей паперу та практичних дій з ним. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються). Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами практичних дій.

паперу, • наклеювання на аркуш паперу за допомогою клею - олівця; <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Змінання з аркушу паперу куль, різних за величиною; • Класифікація смужок паперу за кольором, розміром, величиною (маленькі - великі, широкі - вузькі, довгі - короткі). • Викладання із смужок паперу: паркану, драбинки, ялинки, будинка, простих геометричних фігур.	паперу. Індивідуальна робота на рівні спільних дій із педагогом, за наслідуванням, за зразком.	вчителем кольору, розриває смужки паперу на шматки; • <i>класифікує</i> за допомогою вчителя кольорові смужки паперу за розміром: маленькі - великі, широкі - вузькі, довгі - короткі • <i>розкладає</i> смужки паперу за розміром з допомогою вчителя. • <i>викладає</i> із готових смужок контури предметів за покроковою інструкцією вчителя та наслідуванням.	Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу. Формування цілеспрямованої уваги. Формування здатності до цілеспрямованої діяльності.
Змістова лінія «Основи конструювання»			
Елементарне конструювання <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Правила організації робочого місця при роботі з конструктором; • Види конструкторів: дерев'яні, пластмасові, паперові (розрізні картинки з 2-х і 3-х частин та пазли); • конструктор має колір, форму, величину, їх можна скласти із частин; • Призначення та види мозаїки. • Кольори, форма, розмір мозаїки та	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, сюжетних малюнків, дидактичних	Учень / учениця: • <i>має уявлення</i> про види конструкторів; • <i>має уявлення</i>, що предмет можна скласти із частин; • <i>називає, показує</i> знайомі предмети, вибирає однакові за кольором; • <i>визначає</i> частини предмета з допомогою вчителя; • <i>складає</i> знайомий предмет із двох частин за малюнком, за зразком; • <i>за допомогою вчителя викладає</i>	Розвиток мислення на основі формування вмінь аналізувати предмет за формою, кольором, величиною та наявністю частин. Розвиток просторового аналізу та синтезу на основі складання цілого із частин.

способи її збирання; <u>Трудові операції</u> • Складання простих фігур з рахункових паличок за показом вчителя. • Складання розрізних картинок з 2-х і 3-х частин, що розрізані по вертикалі або горизонталі. • Складання споруд з кубів; • Викладання ряду з мозаїки за показом вчителя; • Складання елементарних пазлів. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Складання із рахункових паличок: контур стільця, драбинки, трикутник, квадрат, будинок; • складання розрізних картинок з 2 - 3 частин із зображенням предметів: грибок, квітка, м'яч, лялька тощо, за вибором учителя; • Складання вежі з 3-5-х кубів однакового розміру; • Складання вежі з 3-5-х кубів різного розміру з урахуванням величин (по спаданню та зростанню); • Заповнення панелі мозаїкою одного кольору при виборі її з маси різнокольорової мозаїки (щільно, без викладання візерунку);	конструктивних матеріалів, дитячих виробів з конструктивного матеріалу, мозаїки, пазлів. Виконання практичних завдань та дидактичних вправ з використанням різних видів конструкторів. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	контур стільця, драбинки, трикутник, квадрат, будинок із рахункових паличок, способом накладання на зразок; • <i>складає</i> вежі з 3- 5-х кубів однакового розміру та кольору, наслідуючи зразок вчителя; • <i>збирає</i> елементарні розрізні малюнки з допомогою; • <i>викладає з допомогою</i> ряд з мозаїки одного кольору за інструкцією та показом вчителя; • <i>намагається з допомогою вчителя</i> викладати ряди мозаїки, чергуючи кольори через один елемент: червоний – синій – червоний – синій і так далі. • <i>складає</i> в коробку деталі конструктора та мозаїки з допомогою;	Збагачення словникового запасу на основі кольорів, предметів, геометричних фігур. Формування алгоритму виконання практичних дій. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Розвиток сенсомоторних навичок, дрібної моторики рук. Виховання дисциплінованості, організованості, вміння співпрацювати в колективі.

• Викладання ряду з мозаїки зазначеного кольору; • Викладання ряду, де кольори мозаїки чергуються, через один елемент: червоний – синій – червоний – синій і так далі. • Складання деталей конструктора та мозаїки у коробку.			

Показники сформованості життєвої компетентності:

- мати елементарні уявлення про організацію робочого місця;
- орієнтуватися у приміщенні класу;
- уважно слухати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- мати елементарні уявлення про застосування ручних технік обробки матеріалів (паперу, глини, пластиліну, солоного тіста, природного матеріалу, ниток);
- здійснювати із допомогою та постійним контролем вчителя елементарні технологічні операції у процесі власної предметно-практичної діяльності;
- використовувати під контролем вчителя техніко-технологічні навички у спільному процесі виготовлення виробів з різних матеріалів;
- мати елементарні уявлення про важливість самообслуговування, соціально-побутових навичок (дотримання санітарно-гігієнічних правил та норм).

2 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
Змістова лінія «Основи побуту»			
<u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Організація робочого місця. • Упорядкування особистих речей (шкільного приладдя). • Складання шкільного приладдя та приготування до уроку предметно-практичного навчання. • Прибирання робочого місця після уроку. • Ознайомлення з санітарно-гігієнічними нормами (миття рук після виконання виробу, витирання рушником).	Індивідуальна діяльність в поєднанні з груповою (пояснення, бесіда, демонстрація та практичне відпрацювання способів поведінки та соціальної взаємодії). Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	Учень / учениця: • За словесною інструкцією вчителя орієнтується в приміщенні школи; • Має уявлення про місце розташування свого класу та приміщень закладу; • Знає та інструкцією вчителя займає своє робоче місце; • Має уявлення про правила поведінки в приміщенні закладу, під час уроку, в їдальні, під час виховних заходів. • спільно з дорослими <i>організовує</i> та прибирає робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань.	Формування уявлень про школу, клас, навчальне приладдя, робоче місце, культуру поведінки у школі. Розвиток сприймання на основі обстеження предметів. Формування навичок предметно-орієнтованої діяльності в процесі виконання практичних дій з предметами.
Змістова лінія «Світ технологій»			
Робота з пластиліном <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Правила організації робочого місця на уроці.	Демонстрація та практичне відпрацювання навичок безпечної	Учень / учениця: - має уявлення про дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках предметно-	Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета.

• Властивості пластиліну: пластилін – твердий, м'який, різнокольоровий; • Тісто м'яке, тверде, тепле, холодне, має/не має колір; • Властивості глини: глина – тверда, м'яка, волога, має/не має колір; • Підготовка пластиліну – розминання. Види ліплення: площинне (наліплювання на картон) та об'ємне. Засоби праці, їх призначення та правила користування: стека, підкладна дошка. Санітарно-гігієнічні вимоги і норми: мити руки після роботи з пластиліном, глиною та тістом. Правила роботи – положення рук, підкладна дошка. <u>Трудові операції:</u> • Розминання пластиліну, поділ на шматки, відщипування, розкочування на підкладній дошці та між долонями. • Розплющування на дошці, видавлювання фігурними трафаретами, скочування, сплющування між долонями. • Витягування між долонями.	поведінки на уроці. Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації щодо покрокового виготовлення виробу з пластичного матеріалу. Виконання покрокових практичних завдань та дидактичних вправ з використанням пластиліну. Індивідуальна робота за	практичного навчання; - має уявлення про види робіт, інструменти, матеріали на уроках предметно-практичного навчання; - має уявлення про властивості та використання пластиліну, глини та солоного тіста; • Розрізняє на дотик: <i>твердий - м'який, теплий – холодний, сухий/суха - вологий/ волога;</i> • має уявлення про необхідність підготовки пластиліну (солоного тіста) до роботи; • має уявлення про призначення засобів праці (стеки, підкладної дошки), називає (показує) їх за пред'явленням; • розрізняє, намагається називати, показує кольори пластиліну; • за допомогою вчителя розминає пластилін, глину, солоне тісто, розкачує на підкладній дошці, видавлює фігурними трафаретами, скочує, сплющує між долонями; • за наслідуванням дій учителя намагається згинати краї,	Формування уявлень про властивості пластиліну. Формування алгоритму виконання практичних дій. Розвиток мислення у процесі оволодіння діями обстеження та отримання усвідомленого результату. Формування операцій мислення: порівняння предметів, виробів за формою, розміром, кольором. Розвиток пам'яті на основі засвоєння практичних дій з пластичними матеріалами. Розвиток дрібної моторики в процесі виконання практичних дій з пластиліном. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами предметів та

• Зліплювання кінців паличок. • Згинання країв. • З'єднання частин (щільно притискувати одну частину до другої). • Скочування фігур довгастої та круглої форми <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Викладання елементарних предметів (цифри, букви, контур меблів, дерево, сонце та інше) з паличок різних за величиною, • наліплювання пластиліну на цупкий картон, • виготовлення простих фігур методом зліплювання кінців паличок, згинання країв. з'єднання частин, притискаючи частини одну до другої.	наслідуванням та зразком.	зліплювати кінці паличок, з'єднувати частини, притискаючи одну частину до другої. • за наслідуванням дій вчителя та з допомогою виробляє фігури довгастої та круглої форми • за навідними питаннями вчителя називає (показує) виготовлені предмети; • застосовуючи шаблон вчителя, викладає цифри, букви, контур меблів, дерево, сонце та інше з паличок різних за величиною; • за допомогою вчителя по наведеному контуру наліплює пластилін на цупкий картон.	трудових дій. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Розвиток просторових уявлень. Розвиток координації рухів. Виховання старанності, цілеспрямованості, вміння доводити роботу до завершення.
Робота з природними матеріалами <u>Техніко-технологічні відомості</u> • Організація робочого місця. Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги. • Властивості природного матеріалу: форма, колір, розмір. • Властивості засушених природних матеріалів: листя, квітів, трави,	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу. Перегляд та обговорення	Учень / учениця: • має уявлення про дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках предметно-практичного навчання; • має уявлення про властивості природних матеріалів; • називає (впізнає) природні	Формування інтересу до предметно-практичної діяльності. Формування уявлень про властивості природних матеріалів. Розвиток просторових

насіння, моху, пір'я, соломи, мушлі. • Способи викладання, розташування та з'єднання природного матеріалу на аркуші паперу. • Способи прикріплення засушеного природного матеріалу (листя та квітів) до паперу. • Засоби праці та правила користування (клей, пензлик). <u>Трудові операції.</u> • збирання природного матеріалу; • класифікація природного матеріалу за видами, кольором, формою, за розміром (маленькі, великі). • прикріплення засушеного листя, квітів та іншого природного матеріалу до паперу за допомогою пластиліну та клею; • з'єднання деталей за допомогою пластиліну. <u>Орєнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Складання композицій (орнаменти) з листя, квітів на аркуші паперу (на парті, столі) та за шаблоном. • Вироблення комбінованих виробів (з шишок, горіхів, жолудів тощо)	тематичного відео, сюжетних малюнків дитячих виробів з природного матеріалу. Екскурсія на шкільне подвір'я, до саду, парку, лісу. Виконання практичних завдань та вправ з використанням природного матеріалу. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	матеріали; • <i>має уявлення</i> про способи з'єднання деталей виробів із природних матеріалів, їх прикріплення до паперу (пластиліном або клеєм). • <i>виконує</i> трудові операції спільно або під керівництвом учителя: <i>з'єднує</i> природні матеріали пластиліном, <i>наносить</i> клей пензликком на папір, <i>прикріплює</i> до паперу засушене листя (за наслідуванням); • за зразком та допомогою вчителя <i>намагається виготовити</i> елементарні композиції з природного матеріалу (орнаменти);	уявлень на основі визначення величини, форми природних матеріалів. Формування мислення на основі групування природних матеріалів. Розвиток тактильного сприймання на основі формування дій обстеження природного матеріалу. Розвиток мовлення шляхом розширення та уточнення активного словника. Виховання бережливого ставлення до природи.

Робота з папером <u>Техніко-технологічні відомості.</u> Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги. Використання паперу у побуті (книжки, зошити, серветки, газети, пакети). Властивості паперу (повторення). Шаблон (застосування). Аплікація. <u>Трудові операції</u> Обведення шаблону олівцем. Складання цілого із частин. Складання візерунків з геометричних фігур. Наклеювання візерунків. Складання аркуша паперу за заданими лініями. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Складання аркушу паперу за заданими лініями, розривання та розрізування (пластиковий ніж) паперу. Виготовлення квадратів, трикутників різної величини (великі, маленькі) способом відривання. Складання візерунків у смужці паперу за зразком:	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виготовлення виробу з паперу, аплікації. Виконання практичних завдань та вправ з використанням паперу. Індивідуальна робота за наслідуванням та	Учень / учениця: під контролем вчителя <i>дотримується</i> правил безпечної праці; має початкові уявлення про використання паперу в побуті; <i>має уявлення</i> про властивості паперу, називає їх за запитаннями вчителя; визначає геометричні фігури на візерунку за показом вчителя; має уявлення про складання цілого із частин; <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням та з допомогою вчителя: складає аркуш паперу по зазначеним лініям, обводить шаблон олівцем, наносить клей пензликом, наклеює деталі на папір; <i>за наслідуванням та допомогою вчителя</i> відриває геометричні фігури заданої величини; за зразком та допомогою вчителя складає візерунки із квадратів та трикутників у	Розвиток сприймання на основі вивчення властивостей паперу та практичних дій з ним. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються). Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами практичних дій. Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Формування інтересу до предметно-практичної діяльності. Розвиток координації рухів.

а) з квадратів і трикутників одного кольору; б) з квадратів і трикутників різних кольорів. • Аплікації на смужці паперу, на площині круглої чи овальної форми (форми заготовлені учителем). Наклеювання деталей. • Аплікації із деталей геометричних фігур (будинок, ялинка) – наклеювання за формою та кольором.	зразком.	смужці паперу; • складає та наклеює аплікації із геометричних фігур за зразком та допомогою вчителя;	Виховання старанності, цілеспрямованості, вміння доводити роботу до завершення.

Змістова лінія «Основи конструювання»

Елементарне конструювання.			
<u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Повторення матеріалу 1-го класу. • Види конструювання: дерев'яного, з пластику, паперу (розрізні картинки), картону (пазли). • Способи кріплення деталей. • Предмети - іграшки суцільні та розбірні (кубики, пірамідки, ляльки, возики, машинки тощо). Іграшки, які можна скласти з окремих деталей, частин. <u>Трудові операції.</u> • Добір деталей для конструювання. • З'єднанням деталей залежно від	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виконання конструкції з кубиків, пірамідок, пазлів.	Учень / учениця: • розрізняє види конструкторів; • називає, показує знайомі предмети, вибирає однакові за кольором, розміром; • визначає частини предмета з допомогою вчителя; • складає знайомий предмет із декількох частин за малюнком, за зразком, за наслідуванням; • називає (показує) за малюнками іграшки, які можна скласти з окремих частин, деталей;	Розвиток мислення на основі формування вмінь аналізувати предмет за формою, кольором, величиною та наявністю частин. Розвиток просторового орієнтування на основі складання цілого із частин. Збагачення словникового запасу на основі кольорів, предметів, геометричних

виду конструювання. Складання предметів, збирання деталей, збирання частин предмета. • Викладання предмета із деталей конструктора, мозаїки, геометричних фігур із паперу та ін. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Піраміда із кілець (5-8), кубиків; • складання предметів із готових деталей паперу; • складання мозаїчного малюнку за зразком; • Складання предметів із частин (залежно від виду конструктора) за зразком, за малюнком; • Складання моделей за вибраним зразком (машинки, будинки, тварини та ін.) за вибором учителя;	Виконання практичних завдань та вправ з використанням різних видів конструкторів. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Індивідуальна робота за наочною опорою.	• називає частини, деталі з яких можна зібрати предмет, на вимогу вчителя; • складає піраміду, возик та інші предмети за малюнком. • знає способи з'єднання деталей виробу різних конструкторів; • знає, показує та називає назви виробів; здійснює конструювання предметів із різних конструкторів за малюнками, зразками, під керівництвом вчителя.	фігур. Розвиток сенсомоторики на основі виконання дій з конструктивним матеріалом. Розвиток розумових дій аналізу, синтезу, порівняння, класифікації у процесі конструювання виробу. Формування навичок предметно-орієнтованої діяльності в процесі виконання практичних дій.
Догляд за кімнатними рослинами <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Кімнатні рослини, їх назви; • Користь кімнатних рослин для людини; • Будова рослин (корінь, стебло, листя, стовбур); • умови росту та розвитку кімнатних рослин (тепло, освітлення, полив);	Пояснення, бесіда з використанням наочності. Практичне відпрацювання навичок догляду за кімнатними рослинами.	Учень/учениця: • має уявлення про кімнатні рослини; • знає назви кімнатних рослин, з допомогою <i>розрізняє/показує</i> їх на малюнку та в класі; • має початкові знання про користь кімнатних рослин для	Формування уявлень про різновид кімнатних рослин. Розвиток спостережливості у процесі вивчення умов росту рослин. Розвиток мислення у процесі оволодіння діями

<u>Трудові операції.</u> • Догляд за кімнатними рослинами. • Протирання від пилу листя рослин; • Обприскування кімнатних рослин; <u>Орієнтовні об'єкти праці.</u> • Класна кімната, догляд за кімнатними рослинами (протягом навчального року).	Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	людини; • бере посильну участь в трудових операціях по догляду за кімнатними рослинами; • за зовнішніми ознаками <i>розрізняє</i> сухе, зів'яле та здорове листя з допомогою; • <i>має уявлення</i> про будову рослин, виділяє/показує коріння, стебло, листя; • <i>обприскує, поливає</i> рослини разом з вчителем, за інструкцією.	обстеження та отримання усвідомленого результату. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються). Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами кімнатних рослин та практичних дій. Виховання бережливого ставлення до природи.
Змістова лінія «Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтво»			
Робота з текстильними матеріалами (нитками) <u>Техніко-технологічні відомості</u> • Організація робочого місця. • Види та призначення ниток у побуті: для шиття, вишивання, в'язання. • Властивості ниток: товщина (товсті, тонкі, міцні, легко рвуться), довжина (довга нитка, коротка), можна розірвати, відрізати ножицями, скрутити, сплести, зв'язати, наклеїти; нитки	Пояснення, розповідь з використанням відеофайлів щодо різноманітності ремесел. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	Учень/учениця: • <i>має уявлення</i> про властивості ниток, їх призначення у побуті; • <i>розрізняє</i> нитки за призначенням за малюнками з допомогою; • <i>розрізняє</i> колір, товщину, розмір (довга-коротка) за пред'явленням, за запитанням вчителя. • <i>класифікує</i> нитки за товщиною та кольором та призначенням;	Розширення уявлень про види текстильних матеріалів. Розвиток спостережливості у процесі вивчення властивостей текстильних матеріалів. Формування навичок супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються).

мають колір. <u>Трудові операції.</u> • Класифікація ниток за товщиною, кольором та призначенням; • Шнурування на макетах, за шаблонами; • Зав'язування вузликів; • Намотування ниток на картон; • Відкриття та закриття застібок різного виду на тренажерах. • Приклеювання ниток на картон. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Декоративне шнурування. • Аплікації з ниток за шаблоном «Квіточка», «Курчатко», «Сніговик» тощо • Зав'язування вузликів	Робота з навчальним матеріалом за наочною опорою.	• <i>намотує</i> нитки на картон з допомогою; • розкриває та закриває застібки на тренажерах з допомогою. • <i>виконує</i> трудові операції з шнурування шаблонів, зав'язування вузликів, наклеювання ниток на картон під керівництвом вчителя. • <i>виконує</i> аплікації з ниток разом з вчителем	Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами текстильних матеріалів та практичних дій. Розвиток сенсомоторики на основі виконання шнурування та відпрацювання дій із застібками на тренажерах. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.

Показники сформованості життєвої компетентності:

- мати елементарні уявлення про організацію робочого місця;
- орієнтуватися у приміщенні класу;
- уважно слухати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- мати елементарні уявлення про застосування ручних технік обробки матеріалів (паперу, глини, пластиліну, солоного тіста, природного матеріалу, ниток);
- здійснювати із допомогою та постійним контролем вчителя елементарні технологічні операції у процесі власної предметно-практичної діяльності;
- використовувати під контролем вчителя техніко-технологічні навички у спільному процесі виготовлення виробів з різних матеріалів;
- мати елементарні уявлення про важливість самообслуговування, соціально-побутових навичок (дотримання санітарно-гігієнічних правил та норм).

3 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
Змістова лінія «Основи побуту»			
Організація робочого місця. Упорядкування особистих речей (шкільного приладдя). Складання шкільного приладдя та приготування до уроку трудового навчання. Прибирання робочого місця після уроку. Ознайомлення з санітарно-гігієнічними нормами (миття рук після виконання виробу, витирання рушником).	Індивідуальна діяльність в поєднанні з груповою (пояснення, бесіда, демонстрація та практичне відпрацювання способів поведінки та соціальної взаємодії). Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	Учень / учениця: • за словесною інструкцією вчителя орієнтується в приміщенні школи; • знає місцезнаходження своєї класної кімнати, приміщень закладу; • знає своє робоче місце; та інструкцією вчителя займає • має уявлення про правила поведінки в приміщенні закладу, під час уроку, в їдальні, під час виховних заходів; • спільно з дорослими <i>організовує</i> та <i>прибирає</i> робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань.	Формування уявлень про школу, клас, навчальне приладдя, робоче місце, культуру поведінки у школі. Формування навичок предметно-орієнтованої діяльності в процесі виконання практичних дій з предметами. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця
Змістова лінія «Світ технологій»			
Робота з пластиліном <u>Техніко-технологічні відомості.</u>		Учень / учениця: • <i>дотримується</i> правил	Збагачення уявлень про застосування

• Правила організації робочого місця на уроці (повторення). • Властивості пластиліну, глини, тіста (повторення). • Підготовка пластиліну та глини – розминання. Види ліплення: площинне (наліплювання на картон) та об'ємне. Трудові операції: • Розминання, відщипування, розкочування, поділ на шматки. • Розплющування на дошці, видавлювання фігурними трафаретами, скочування, сплющування між долонями. • Згинання країв у розплющеного шматка. й зліплювання кінців паличок, з'єднання частин. • Скочування фігур довгастої та круглої форми. Вдавлювання на поверхні кулі. • Витягування із одного шматка окремих деталей. • Розташування предметів на площині – вище, нижче,	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації щодо покрокового виготовлення виробу. Виконання практичних завдань та вправ з використанням пластичних матеріалів. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом за наочною опорою.	техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках предметно-практичного навчання за допомогою вчителя; • <i>має уявлення</i> про властивості та використання пластиліну, глини та солоного тіста; • <i>має уявлення про</i> необхідність підготовки пластиліну (солоного тіста) до роботи: розминає, відщипує, розкочує, розділяє на частини. • <i>називає</i> трудові операції за малюнками (витягування, розплющування, вдавлювання та ін.); • <i>знає та називає (показує)</i> засоби праці: стеки, підкладну дошку; • <i>намагається самостійно:</i> розминати пластилін, глину, солоне тісто, розкочувати на підкладній дошці, видавлювати фігурними трафаретами, скочувати, сплющувати між долонями, згинати краї, зліплювати кінці паличок, з'єднувати частини. • <i>виробляє</i> фігури довгастої та	глини та пластиліну. Розвиток умінь аналізувати предмети з глини та пластиліну за їх характерними ознаками. Збагачення словника на основі вживання назв трудових операцій та назв виготовлених предметів із пластиліну, глини. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами предметів та трудових дій. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Розвиток просторових уявлень. Розвиток координації

посередині. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Кульки, палички, ялинки, яблука, блюдечко, тарілка, кухлик, чашка тощо.		круглої форми за наслідуванням дій вчителя; • <i>здійснює</i> витягування із одного шматка окремі деталі; • <i>називає</i> просторове розташування предметів на площині (вище, нижче, посередині) за запитаннями вчителя; • <i>наліплює</i> пластилін на цупкий картон по наведеному контуру.	рухів. Формування операцій мислення: порівняння предметів, виробів за формою, розміром, кольором. Розвиток пам'яті на основі засвоєння практичних дій з пластичними матеріалами.
Робота з природними матеріалами <u>Техніко-технологічні відомості</u> • Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги. Організація робочого місця. • Властивості природного матеріалу: колір, форма, розмір, поверхня (тверда, м'яка). • Засоби праці з природними матеріалами. • Однодетальні та багатодетальні вироби (вироби, що мають одну	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу, засобів АДК. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентацій щодо поетапного виготовлення виробів з природного матеріалу.	Учень / учениця: • <i>називає</i> властивості природних матеріалів, способи їх з'єднання, засоби праці та правила безпечної праці за підказкою вчителя, за запитаннями; • <i>визначає</i> з якого рослинного матеріалу виготовлено вироби; • <i>відбирає</i> природні матеріали для виробів, класифікує їх за кольором, формою, розміром, • <i>з'єднує</i> з допомогою деталі виробів із природного	Розвиток зв'язного мовлення на основі навчання давати відповіді на запитання про основні характеристики природного матеріалу – форма, колір, властивості. Розвиток мислення на основі формування вміння аналізувати зразок виробу, предмету.

<i>деталь та вироби що мають декілька деталей).</i> • Способи з'єднання деталей, частин. • Матеріали для з'єднання: клей, пластилін, палички, дрiт, нитки. <u>Трудові операції.</u> • Збір матеріалів. • З'єднання деталей за допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту, ниток. <u>Об'єкти виготовлення.</u> • Пташка, рибка, чапля із жолудів, шишок, пір'я та паличок. • Зайчик із жолудів, паличок, крилаток ясеня та дроту. • Білка та пташеня з шишок, жолудів, соломи, пластиліну. • Порося із жолудів та пластиліну. • Панно із різноманітного насіння (соняшника, кавуна, гарбуза, дині та ін.).	Виконання практичних завдань та вправ з використанням природного матеріалу. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	матеріалу за допомогою пластиліну, клею, дроту, паличок, ниток. • <i>виготовляє</i> з допомогою вироби із природного матеріалу за зразком, детальним поясненням, показом дії, інструкційною картою, за малюнками. • виготовляє елементарні вироби з природного матеріалу разом з вчителем. • <i>розрізняє</i> однодетальні вироби та багатодетальні (показує на вимогу вчителя «Покажи виріб який зроблений із окремих частин» «Покажи виріб у якого нема ніяких деталей»).	Розвиток просторових уявлень на основі складання композицій з листя. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Розвиток розумових дій аналізу, синтезу, порівняння, класифікації у процесі виготовлення виробу з природних матеріалів. Розвиток дрібної моторики. Виховання любові до природи.
Робота з папером <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Види паперу за призначенням:	Пояснення у поєднанні з бесідою.	Учень / учениця: • <i>вміє</i> за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи • <i>має (елементарні) уявлення</i> про	Розвиток дрібної моторики на основі обведення шаблону та роботи з ножицями.

газетний, для писання, малювання, обгортковий, побутовий. • Властивості паперу: можна зім'яти, зігнути, розірвати, розрізати. • Кольори паперу. • Засоби праці та приладдя для роботи з папером, їх призначення та правила користування: ножиці, шаблон, олівець, пензлик, клей. • Техніка безпеки при користуванні ножицями. • Аплікація, деталі аплікації. Використання шаблону. • Прийоми різання ножицями по прямих лініях. • Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу. • Складання аплікації з різних геометричних форм, підготовлених вчителем. <u>Трудові операції</u> • Згинання аркушу паперу по заданим лініям; • Обведення шаблону; • Різання ножицями по прямих та заокругленим лініям; • Складання аплікації з	Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виготовлення виробу з паперу, аплікації. Виконання практичних завдань та вправ з використанням паперу. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	види та властивості паперу; • <i>знає</i> кольори паперу, називає (показує за запитаннями) їх з допомогою вчителя • <i>використовує</i> інструменти та приладдя для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей) під контролем вчителя; • <i>наклеює</i> деталі на аркуш паперу (з допомогою); • <i>складає</i> аплікації з різних геометричних форм з допомогою. • <i>здійснює</i> наклеювання деталей з допомогою вчителя, під контролем;	Розвиток уявлень про матеріали, інструменти та вироби (об'єкти виготовлення). Формування умінь виконувати практичні завдання за зразком. Розвиток уваги на основі аналізу зразка аплікації щодо визначення деталей (геометричних фігур), їх кольору, величини тощо. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами практичних дій. Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу.

геометричних фігур за шаблоном. • Наклеювання деталей аплікації на картон. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Аплікації з геометричних фігур: будинок, ялинка, машинка, потяг, квітка, пташка тощо.			Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Формування інтересу до предметно-практичної діяльності. Виховання старанності, цілеспрямованості.
Змістова лінія «Основи конструювання»			
Елементарне конструювання. <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. • Повторення матеріалу 2-го класу. • Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „ЛЕГО”, мозаїки різних видів, пазли). • Правила роботи з різними видами конструктору • Види з'єднання деталей конструктора та мозаїки. • Предмети - іграшки суцільні та розбірні (кубики, пірамідки,	Пояснення у поєднанні з бесідою з використанням наочного матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виконання конструкції з кубиків, пірамідок, пазлів. Виконання практичних завдань	Учень / учениця: • <i>організовує</i> робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя; • <i>розрізняє</i> види конструкторів; • <i>володіє</i> елементарними прийомами з'єднання деталей конструктора; • <i>відбирає</i> для виробу потрібні деталі з допомогою; • <i>складає</i> виріб разом з учителем; • <i>має елементарні поняття</i> про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки; • <i>розуміє</i> правила проведення дидактичних ігор;	Розвиток конструктивних умінь на основі визначення способу та послідовності практичного виконання завдань (конструювання). Розвиток мислення, зорової пам'яті на основі виконання дій з різними видами конструкторів. Розвиток просторового

ляльки, возики, машинки тощо). • Предмети - іграшки, які можна скласти з окремих деталей, частин. <u>Трудові операції.</u> • Добір деталей для конструювання. • З'єднання деталей залежно від виду конструювання. Складання предметів, збирання деталей, збирання частин предмета. • Викладання предмета із деталей конструктора, мозаїки, геометричних фігур із паперу та ін. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> • Піраміда із кілець (5-8), кубиків; • складання предметів із готових деталей паперу; • Складання різних видів мозаїчних малюнків за зразком; • Складання предметів із частин (залежно від виду конструктора) за зразком, за малюнком; • Складання моделей за	та вправ з використанням різних видів конструкторів. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	• <i>складає</i> піраміду із 5-8 кілець, кубиків; • <i>складає</i> різні види мозаїчних малюнків за зразком, за наслідуванням, за інструкційною картою; • <i>складає</i> різні предмети з частин (залежно від виду конструктора) за зразком, за наслідуванням, за малюнком; • <i>виконує</i> побудови з різних конструкторів з допомогою.	орієнтування під час конструювання виробу, роботи з мозаїкою. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Формування інтересу до предметно-практичної діяльності. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами предметів та трудових дій з конструктивними матеріалами. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.

вибраним зразком (машинки, будинки, тварини та ін.) за вибором учителя;			
Елементи сільськогосподарської роботи <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Роботи восени на городі, в теплиці, на пришкільній ділянці, в саду. Збір урожаю. • Кущі та дерева: зовнішній вигляд, будова, назви; • Інструменти, тара для збору урожаю (кошики, ящики, відра мішки та ін.). • Осінні та весняні квіти. • Правила догляду за кімнатними рослинами (вимоги до тепла, світла, вологи). Створення умов для кімнатних рослин. <u>Трудові операції.</u> • Роботи у квітнику, на городі, в садку, в теплиці восени. • Збирання врожаю, насіння квітів тощо. • Догляд за кімнатними рослинами. • Відбір насіння квітів та овочів. • Підготовка насіння до	Екскурсія на пришкільну ділянку, теплицю, садок. Пояснення, бесіда з використанням наочності. Спостереження за ростом рослин в різних умовах. Практичне відпрацювання навичок роботи на пришкільній ділянці, догляду за кімнатними рослинами. Індивідуальна робота у квітнику, на городі, в садку, в теплиці восени за наслідуванням та зразком.	Учень / учениця: • має уявлення про зміст осінніх та весняних робіт у саду, пришкільній ділянці, в полі. • має уявлення про будову кущів та дерев; • розрізняє/ показує на малюнках та в природі кущі (малина, смородина, шипшина, бузок тощо) та дерева (дуб, клен, тополя, яблуня, слива, вишня тощо); • співвідносить дерево або кущ з його плодами за малюнками, з допомогою вчителя • має уявлення про спосіб збирання овочів, фруктів; • знає/розрізняє осінні та весняні квіти за малюнками з допомогою вчителя; • розрізняє інструменти та тару, якими користуються під час збирання урожаю за пред'явленням. • бере посильну участь в	Розвиток уявлень про весняні роботи у полі, в саду, на городі. Розвиток мислення, уваги, спостережливості на основі виконання трудових дій. Розвиток загальнотрудових умінь на основі самостійного планування власної діяльності (догляд за рослинами, робота у квітнику, теплиці, садку тощо). Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами предметів, та трудових дій з квітами

пророщування (замочування насіння, розпушування ґрунту), висівання насіння в кошики, ящики. • Поливання та обприскування рослин; • Обривання сухого та зів'ялого листя; • Протирання листя кімнатних рослин від пилу м'яким пензликом, ганчіркою; <u>Об'єкти праці.</u> • Квітник, город, теплиця, класна кімната. • Догляд за рослинами восени та навесні (спостереження та посильна участь). • Добір тари для збору урожаю овочів та фруктів (кошики, ящики, відра, мішки тощо); • Догляд за кімнатними рослинами (полив та обприскування рослин, обривання сухого та зів'ялого листя, розпушування ґрунту); • Пророщування та висаджування насіння (розпушування ґрунту, замочування, пророщування та висаджування насіння в ящики	Самостійна робота з кімнатними рослинами.	трудових операціях з підготовки та пророщування насіння; • має початкові знання про послідовність робіт про пророщування та висаджуванні насіння; • дотримується правил догляду за кімнатними рослинами під керівництвом вчителя;	та рослинами. Формування інтересу до роботи предметно-практичної діяльності. Формування навичок цілеспрямованої діяльності. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.

та кошики, полив, обприскування рослин);			
Змістова лінія «Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтво»			
Робота з текстильними матеріалами. <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Тасьма, мереживо, шпагат, нитки, їх призначення в побуті. • Гудзики, їх види, отвори на них, призначення. • Тканина у житті людини. Призначення тканин – для одягу, білизни, оббивки меблів, вишивання та ін. <u>Трудові операції.</u> • Намотування ниток та шпагату на картон, моталки. • Відрізування нитки, тасьми, мережива заданої довжини. • Приклеювання ниток, тасьми, мережива на картон. • Зв'язування ниток, шнурків, тасьми. • Відбір гудзиків за формою, кольором, кількістю отворів. • Пришнуровування гудзиків до шаблонів.	Пояснення у поєднанні з бесідою. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації щодо різноманітності тканин, ниток та гудзиків, покрокового виготовлення аплікації з нарізаних ниток, плетених виробів з ниток. Виконання практичних завдань та вправ з використанням різних видів ниток, шпагату, гудзиків, застібок.	Учень / учениця: • <i>розрізняє/показує</i> за запитанням нитки, тасьму, мереживо, шпагат; • <i>має елементарне уявлення</i> про призначення тканини в побуті; • <i>має уявлення</i> про призначення ниток, тасьми, мережива, шпагата, тканини та гудзиків в житті людини; • <i>виконує намотування</i> ниток, шпагату на картон з допомогою вчителя; • <i>відмірює та відрізує</i> нитки, тасьму, мереживо заданої довжини під керівництвом вчителя. • <i>зв'язує</i> нитки (за показом учителя, за зразком та допомогою); • <i>виготовляє</i> плетені з ниток вироби з допомогою; • <i>вибирає</i> гудзики за формою, кольором та кількістю отворів з допомогою вчителя. • <i>розкладає</i> гудзики за розміром,	Розширення уявлень про види текстильних матеріалів. Розвиток спостережливості у процесі вивчення властивостей текстильних матеріалів. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються). Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами текстильних матеріалів та практичних дій. Розвиток сенсомоторики на основі виконання

Відкриття та закриття застібок різного виду на тренажерах. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Виготовлення плетених з ниток виробів. Аплікації з використанням гудзиків різних форм та кольорів. Декоративне шнурування за шаблоном. Виготовлення аплікацій з нарізаних ниток за вибором вчителя. Закладина для книг.	Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	кольором. <i>виконує</i> шнурування за шаблоном. <i>виготовляє</i> аплікації з нарізаних ниток та гудзиків за показом, з допомогою вчителя. <i>заширює взуття, розкриває та закриває</i> застібки на тренажерах з допомогою.	шнурування та відпрацювання дій із застібками на тренажерах. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.

Орієнтовні показники стану сформованості життєвої компетентності учнів:

- мати уявлення про організацію робочого місця;
- застосовувати ручні техніки обробки матеріалів (паперу, глини, пластиліну, природного матеріалу, ниток) з допомогою та під контролем вчителя;
- здійснювати елементарні технологічні операції у процесі власної предметно-практичної діяльності;
- використовувати під техніко-технологічні навички у спільному процесі виготовлення виробів з різних матеріалів;
- сприймати звернене мовлення, розуміти інструкції у процесі предметно-практичної діяльності.
- використовувати санітарно-гігієнічні, навички самообслуговування у предметно-практичній діяльності, у побуті.

4 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
Змістова лінія «Основи побуту»			
<u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Організація робочого місця. • Упорядкування особистих речей (шкільного приладдя). • Складання шкільного приладдя та приготування до уроку з предметно-практичного навчання. • Прибирання робочого місця після уроку. • Санітарно-гігієнічні норми (миття рук після виконання виробу, витирання рушником).	Індивідуальна діяльність в поєднанні з груповою (пояснення, бесіда, демонстрація та практичне відпрацювання способів поведінки та соціальної взаємодії). Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком.	Учень / учениця: • за словесною інструкцією вчителя орієнтується в приміщенні школи; • має уявлення про місце розташування свого класу та приміщень закладу; • знає та інструкцією вчителя займає своє робоче місце; • має уявлення про правила поведінки в приміщенні закладу, під час уроку, в їдальні, під час виховних заходів. • спільно з дорослими <i>організовує</i> та <i>прибирає</i> робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань.	Формування зацікавленості предметами навколишнього середовища. Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета. Формування навичок предметно-орієнтованої діяльності в процесі виконання практичних дій з предметами.

Змістова лінія «Світ технологій»

Робота з пластиліном <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Організація робочого місця. • Застосування глини – виготовлення посуду, горщиків для квітів, іграшок, сувенірів. • Види ліплення: площинне, об’ємне; <u>Трудові операції.</u> • Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющення стінок виробу пальцями. • Обробка виробу стекою, оздоблення кольоровим пластиліном. • площинне, об’ємне ліплення з використанням стеки; <u>Орієнтовні об’єкти виготовлення.</u> Посуд з пластиліну: чашка і блюдце, тарілки; рельєфи ягід, фрукти. Композиція «Тарілка з фруктами та ягодами», стилізовані фігурки людини (ляльки), тварин на вибір учителя.	Пояснення у поєднанні з бесідою. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації щодо покрокового виготовлення виробу. Виконання практичних завдань та вправ з використанням пластиліну. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	Учень / учениця: • дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках трудового навчання; • знає застосування глини, називає вироби; • знає способи ліплення посуду, рельєфу ягід та фруктів; • має початкові уявлення про види ліплення (площинне, об’ємне); • розрізняє площинне та об’ємне ліплення на зразках; • виготовляє вироби за зразком, за інструкційною картою, за наслідуванням, під керівництвом вчителя.	Збагачення уявлення про застосування глини та пластиліну. Розвиток умінь аналізувати предмети з глини та пластиліну за їх характерними ознаками. Збагачення словника на основі вживання назв трудових операцій та назв виготовлених предметів із пластиліну, глини. Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.
Робота з природними матеріалами	Пояснення у	Учень / учениця:	Розвиток зв’язного

<u>Техніко-технологічні відомості</u> • Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги. Організація робочого місця. • Властивості природного матеріалу • Засоби праці з природними матеріалами. • Однодетальні та багатодетальні вироби. • Способи з'єднання деталей, частин. Матеріали для з'єднання: клей, пластилін, палички, дрот, нитки. <u>Трудові операції.</u> • Збір матеріалів. • З'єднання деталей за допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту, ниток. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Фігурки тварин, декоративні візерунки, сюжетні композиції до казок, оповідань. Віночок з жолудів, шишок, каштанів, насіння гарбуза та дині на картонному шаблоні.	поєднанні з бесідою. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентацій щодо поетапного виготовлення виробів з природного матеріалу. Виконання практичних завдань та вправ з використанням природного матеріалу. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	• має уявлення про властивості природних матеріалів, способи їх з'єднання, засоби праці та правила безпечної праці; • визначає з якого рослинного матеріалу виготовлено вироби; • з'єднує під керівництвом вчителя деталі виробів із природного матеріалу за допомогою пластиліну, клею, дроту, паличок, ниток. • виконує трудові операції за інструкцією вчителя; • виготовляє фігурки тварин, складає композиції до казок під керівництвом учителя, за зразком, інструкційною картою, за малюнками.	мовлення на основі навчання давати відповіді на запитання про основні характеристики природного матеріалу – форма, колір, властивості. Розвиток мислення на основі формування вміння аналізувати зразок виробу, предмету. Розвиток просторових уявлень на основі складання виробу з деталей. Формування інтересу до предметно-практичної діяльності.
Робота з папером (аплікація)	Пояснення у поєднанні з бесідою.	Учень / учениця:	

<u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги. Організація робочого місця. • Властивості паперу (повторення). • Інструменти для роботи з папером та картоном. • Поняття про частини аплікації, деталі та їх кількість, розмір. • Повторення: правила користування ножицями. • Відтінки кольорів паперу та їх поєднання в аплікації. • Аплікації з різних геометричних фігур. (розміщення, чергування кольорів та фігур). Тематична аплікація: аплікація тварин, меблів, овочів, фруктів та ін. • Витинанки (прості) силуетні. <u>Трудові операції.</u> • Вирізування деталей аплікації по прямих, кривих лініях та заокруглених лініях. • Класифікація геометричних фігур за основними кольорами та їх відтінками. • Розмічання картону та паперу за шаблонами та за допомогою	Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виготовлення виробу з паперу, аплікації. Виконання практичних завдань та вправ з використанням паперу. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	• дотримується правил техніки безпеки під час роботи з ножицями та клеєм; • <i>називає (показує)</i> основні кольори паперу за вимогою вчителя; • виконує трудові операції за наслідуванням (складання, розривання, розрізування); • <i>визначає</i> геометричні фігури на аплікації, називає їх за вимогою вчителя; • <i>вирізує</i> деталі по прямих, кривих та заокруглених лініях під керівництвом вчителя; • <i>здійснює класифікацію</i> геометричних фігур за кольорами та розміром; • <i>складає</i> аплікацію з геометричних фігур за зразком. • <i>наклеює</i> деталі аплікації під керівництвом вчителя.	Розвиток дрібної моторики на основі обведення шаблону та роботи з ножицями. Розвиток уявлень про матеріали, інструменти та вироби (об'єкти виготовлення). Формування умінь виконувати практичні завдання за зразком. Розвиток уваги на основі аналізу зразка аплікації щодо визначення деталей (геометричних фігур) їх кольору, величини тощо.

лінійки. Різання паперу по прямих, кривих та заокруглених лініях. Наклеювання деталей. Складання паперу (оригамі). Вирізання силуетних витинанок. Складання аплікації. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Аплікації з геометричних фігур (повітряні кульки, лялька, сніговик). Аплікації: тварини, птахи, фрукти, овочі, меблі (на вибір учителя). Вироби технікою оригамі (на вибір учителя). Іграшки з паперу і картону. Іграшки плоскі та об'ємні. Ялинкові прикраси. Витинанки (на вибір учителя). Закладинки для книг.			Виховання працьовитості, старанності, навичок доводити завдання до кінця.
Змістова лінія «Основи конструювання»			
Елементарне конструювання. <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Правила організації робочого місця при роботі з	Пояснення у поєднанні з бесідою. Перегляд та	Учень: виконує роботу з різними видами конструкторів, мозаїки тощо; знає, розрізняє види	Розвиток конструктивних умінь на основі визначення способу та послідовності

конструктором. • Повторення матеріалу 3-го класу. • Види конструкторів (набір будівельних кубиків, конструктор типу „ЛЕГО”, металевий конструктор, мозаїки різних видів, пазли). • Правила роботи з різними видами конструктору • Види з’єднання деталей конструктора та мозаїки. • Засоби праці: ключ, викрутка. <u>Трудові операції.</u> Добір деталей для конструювання. З’єднанням деталей залежно від виду конструювання. Виготовлення предметів з деталей конструктора, мозаїки, геометричних фігур та ін. <u>Орієнтовні об’єкти виготовлення.</u> • Складання моделей з дерев’яного та пластикового конструктора за вибором учителя. • Складання різних видів мозаїчних малюнків за зразком;	обговорення тематичного відео, презентації, поетапного виконання конструкції з кубиків, пірамідок, пазлів. Виконання практичних завдань та вправ з використанням різних видів конструкторів. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	конструкторів, називає їх; • знає способи кріплення деталей, з’єднання та засоби праці; • добирає деталі за зразком, з’єднує деталі під керівництвом вчителя; • класифікує та з’єднує деталі, залежно від виду конструювання; • виготовляє предмети із деталей конструктора за наслідуванням, за малюнками. • називає частини виробів за наочною опорою; • за інструкційною картою, малюнком, відео інструкцією складає моделі з дерев’яного та пластикового конструктора за вибором учителя. • складає різні види мозаїчних малюнків за зразком • складає найпростіші предмети із деталей конструктора, мозаїки, паперу за зразком, за інструкційною картою, малюнком;	практичного виконання завдань (конструювання). Розвиток просторового орієнтування, мислення, зорової пам’яті на основі виконання дій з різними видами конструкторів. Розвиток пам’яті, мисленнєвих операцій, довільної уваги. Виховання організованості, працьовитості, цілеспрямованості

Сільськогосподарські роботи. <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Роботи у квітнику, на пришкільній ділянці, на городі восени та навесні. • Осінні та весняні квіти. • Однорічні та багаторічні квіти. • Період збирання насіння з квітів. • Правила догляду за кімнатними рослинами (вимоги до тепла, світла, вологи). • Сільськогосподарське знаряддя: лопата, граблі. • Правила безпечного поводження із знаряддями. <u>Трудові операції.</u> • Збирання насіння квітів. • Підготовка насіння до зберігання. • Догляд за кімнатними рослинами. • Відбір насіння квітів та овочів. • Пророщування насіння. • Висівання насіння.	Екскурсія на пришкільну ділянку, теплицю, садок. Пояснення, бесіда з використанням наочності. Спостереження за ростом рослин в різних умовах. Практичне відпрацювання навичок роботи на пришкільній ділянці, догляду за кімнатними рослинами. Індивідуальна робота у квітнику, на городі, в садку, в теплиці восени за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з	Учень/учениця: • <i>знає назви</i> відомих осінніх та весняних квітів, називає за малюнками, за пред'явленням; • має уявлення про роботи у квітнику та на городі восени та навесні; • <i>має уявлення</i> про правила безпечного поводження з граблями та лопатою; • <i>виконує трудові операції</i>, використовуючи граблі (згрібає листя) восени під керівництвом учителя; • <i>знає</i> про період збирання насіння квітів; • <i>збирає</i> насіння квітів під керівництвом учителя; • <i>доглядає</i> за кімнатними рослинами за інструкцією, під керівництвом учителя; • <i>виконує посильну</i> роботу у квітнику, на городі під керівництвом вчителя; • <i>знає</i> послідовність робіт при пророщуванні насіння та його висівання у ґрунт; • <i>висіває</i> насіння у ящики,	Розвиток уявлень про весняні роботи у полі, в саду, на городі. Розвиток мислення, уваги, спостережливості на основі виконання трудових дій. Розвиток загальнотрудових умінь на основі самостійного планування власної діяльності (догляд за рослинами, робота у квітнику, теплиці, садку тощо). Формування інтересу до предметно-практичної діяльності.

<u>Орієнтовні об'єкти праці.</u> Квітник, кімната класна, город, пришкільна ділянка. Догляд за кімнатними рослинами (протягом навчального року). Висівання насіння у ящики, горщики, у ґрунт.	кімнатними рослинами	горщики, у ґрунт з допомогою вчителя.	Виховання любові до природи, рідного краю.
Змістова лінія «Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтво»			
Робота з текстильними матеріалами. <u>Техніко-технологічні відомості.</u> • Тасьма, мереживо, шпагат, нитки, їх призначення в побуті(повторення). • Гудзики, їх види, отвори на них, призначення. • Тканина у житті людини, види тканини, її призначення в житті людини. <u>Трудові операції.</u> • Намотування ниток та шпагату на моталки, в клубки. • Відрізування нитки, тасьми, мережива заданої довжини. • Приклеювання ниток, тасьми, мережива на картон. • Добір тканини за фактурою та малюнком.	Пояснення у поєднанні з бесідою. Перегляд та обговорення тематичного відео, презентації щодо різноманітності тканин, ниток та гудзиків, покрокового виготовлення аплікації з нарізаних ниток, плетених виробів з ниток. Виконання практичних завдань	Учень/учениця: • <i>розрізняє/показує</i> нитки, тасьму, мереживо, шпагат; • <i>має уявлення</i> про призначення ниток, тасьми, мережива, шпагата, тканини та гудзиків в житті людини; • <i>вибирає</i> гудзики за формою, кольором та кількістю отворів за інструкцією вчителя; • <i>розкладає</i> гудзики за розміром, кольором; • <i>виконує намотування</i> ниток, шпагату на спеціальну картонну форму, моталки, клубки з допомогою вчителя; • <i>відмірює та відрізує</i> нитки, тасьму, мереживо заданої довжини за інструкцією вчителя; • <i>зв'язує</i> нитки та шнурки на	Розвиток довільної уваги. Розширення уявлень про види текстильних матеріалів. Розвиток спостережливості у процесі вивчення властивостей текстильних матеріалів. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються).

Обведення шаблонів, вирізання та приклеювання деталей з тканини на картон. Зв'язування ниток, шнурків, тасьми на бантик. Плетіння кісок з ниток. Пришивання гудзиків за шаблонами по проколах. <u>Орієнтовні об'єкти виготовлення.</u> Китички та помпони з ниток. Ляльки-мотанки з ниток; Іграшки з помпонів: курчатко, сніговик, гусінь, восьминіг тощо. Аплікації з використанням гудзиків різних форм та кольорів. Аплікації з клаптиків тканини за вибором вчителя. Закладина для книг.	та вправ з використанням різних видів ниток, шпагату, гудзиків, застібок. Індивідуальна робота за наслідуванням та зразком. Самостійна робота з навчальним матеріалом.	бантик (за показом учителя, за зразком та допомогою); <i>виготовляє</i> помпони та китички з ниток; <i>виготовляє</i> стилізовані фігурки за зразком, малюнком; <i>приймає участь</i> в виготовленні іграшок з помпонів з ниток; <i>виготовляє</i> аплікації з клаптиків тканини за зразком, за показом, з допомогою вчителя; <i>зашипує взуття, розкриває та закриває</i> застібки на тренажерах;	Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами текстильних матеріалів та практичних дій. Розвиток сенсомоторики на основі виконання виробів з ниток, декорування виробів мереживом та тасьмою. Розвиток естетичного смаку. Виховання організованості, працьовитості, цілеспрямованості.

Показники стану сформованості життєвої компетентності учнів:

- мати елементарні уявлення про організацію робочого місця;
- орієнтуватися у приміщенні класу;
- уважно слухати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- мати уявлення про застосування ручних технік обробки матеріалів (паперу, глини, пластиліну, солоного тіста, природного матеріалу, ниток);
- здійснювати із допомогою технологічні операції у процесі власної предметно-практичної діяльності;
- використовувати під контролем вчителя техніко-технологічні навички у спільному процесі виготовлення

виробів з різних матеріалів;

- мати уявлення про важливість самообслуговування, соціально-побутових навичок (дотримання санітарно-гігієнічних правил та норм).